

Riksadvokaten
Den rettsmedisinske kommisjon

DERES REF.:
VÅR REF.: 326588

DATO: 21. mars 2023

Bemerkninger til Den rettsmedisinske kommisjons forslag til endring i behandlingen av rettsmedisinske sakkyndige erklæringer i straffesaker

Vi viser til brev av 17.februar 2023 fra Den rettsmedisinske kommisjon. DRK har foreslått å unnta utvalgte erklæringer fra kontroll.

Det fremkommer av brevet at «DRK ønsker å unnta utvalgte erklæringer fra kontrollen der denne ikke synes å ha praktiske konsekvenser». Vi vil gjøre bemerkninger til to av de foreslåtte områdene.

Vi har store betenkeligheter med å unnta saker fra kriminalomsorgen hvor oppdragsgiver ikke er retten fra kontroll av psykiatrisk gruppe (punkt 2 c). Det gjelder typisk erklæringer fra forvaringsenhetene. Det er særdeles viktig at disse erklæringene er underlagt uavhengig kontroll. I mange saker utgjør disse erklæringene den eneste oppdaterte risikovurdering som retten får forelagt ved spørsmål om forlengelse av eller prøveløslatelse fra forvaring. I sitt brev henviser DRK til at det vil være mindre relevant med kontroll av erklæringene da det nå planlegges et nytt kvalitetssystem. Vi er ikke kjent med hva dette nye kvalitetssystemet skal innebære. Det er imidlertid beskrevet at det er et internt system. Vi er av den oppfatning at et internt kvalitetssystem i kriminalomsorgen ikke kan erstatte en uavhengig kvalitetskontroll foretatt av DRK.

I forbindelse med punkt 2 a) vil vi bemerke at det er viktig for bevisverdien å sikre at alle erklæringer som skal fremlegges for retten har vært underlagt uavhengig kontroll av DRK. I enkelte tilfeller kan det bli aktuelt å bruke erklæringer fra barnehusene i retten selv om det ikke blir tatt ut tiltale i den opprinnelige saken som dannet grunnlaget for erklæringen. Eksempelvis er det ikke helt upraktisk at henlagte saker tas opp igjen i forbindelse med ny anmeldelse hvor samme person er fornærmet, eller at en tidligere erklæring fremlegges i forbindelse med en ny sak, typisk i familievoldssaker. Dersom erklæringen ikke ble kontrollert av DRK da den ble utarbeidet er det etter vårt syn viktig at den kontrolleres i forkant av fremleggelse for retten. Vi ber om at det vurderes om det er utfordringer knyttet til å kontrollere erklæringer i lang tid etter at de ble utferdiget før det avgjøres om erklæringer fra barnehusene skal unntas kontroll i saker hvor det ikke skal tas ut tiltale.

Med vennlig hilsen,

Marius Dietrichson
Leder for Advokatforeningens forsvarergruppe
(Sign).

Marit Lomundal Sæther
Styremedlem i Advokatforeningens forsvarergruppe
(Sign).

Kopi:
Domstoladministrasjonen
Norges Juristforbund

DEN RETTSMEDISINSKE KOMMISSJON

Riksadvokaten
Postboks 2102, Vika
0125 OSLO

Deres dato

Deres referanse

Vår referanse
22/18992

Vår dato
17.02.2023

Forslag til endring i behandlingen av rettsmedisinske sakkyndige erklæringer i straffesaker

For innværende periode mottok Den rettsmedisinske kommisjon (DRK) følgende oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet:

«Det er en utfordring at saksinngangen til DRK har økt i omfang de siste årene. Som følge av dette er det behov for å få raskere saksavvikling. Samtidig er det behov for å sikre en tilfredsstillende kvalitet og kontroll av det rettsmedisinske arbeidet. På denne bakgrunn ber departementet om at leder og nestleder av DRK tettere følger opp restanser og saksbehandlingstid ved DRK, herunder vurderer alternative tiltak og arbeidsformer for å effektivisere driften ved DRK.»

Antallet sakkyndige erklæringer som sendes DRK har vært jevnt økende over mange år og har siden 2019 ligget på noe over 10 000 erklæringer per år. For over 95% av erklæringene har DRK ikke hatt vesentlige bemerkninger. For ca. 2.5 % av erklæringene har DRK bedt om at det utarbeides en tilleggserklæring. Dette gjøres imidlertid ikke i ca. 1/3 av disse sakene, da disse sakene etter alt å dømme ikke kommer for retten. I sum betyr dette at DRK utfører en svært omfattende kvalitetskontroll av mange erklæringer, noe som er en tidkrevende prosess, men der det i få tilfeller påpekes vesentlig merknader. DRK ønsker å unnta utvalgte erklæringer fra kontrollen der denne ikke synes å ha praktiske konsekvenser, og dermed få mer tid til de resterende erklæringene. Dette kan etter vår mening gjennomføres ved å foreta følgende endringer i dagens praksis som omfatter innsendelsesplikten og håndteringen i DRK:

1. Erklæringer som ikke redegjør for mandat returneres med anmodningen om at erklæringen eventuelt kan innsendes på nytt når mandat foreligger. DRK mener at dette må kunne gjennomføres relativt raskt etter at fagmiljøene er orientert om praksisendringen. Denne endringen vil gjelde alle grupper, men er særlig aktuell for erklæringer i klinisk rettsmedisin for voksne (voldtekstmottak).

2. For de forskjellige faggruppene har vi følgende forslag til diskusjon:

- a. Klinisk rettsmedisin: Kun sende inn erklæringer fra barnehusene i de tilfellene der det skal tas ut tiltale og det aktuelle barnehuset har intern kvalitetskontroll.
- b. Rettspatologi: Erklæringer som konkluderer med naturlig død, får en mindre omfattende behandling i DRK ved at kun ett medlem primært gjennomgår og ferdigstiller disse sakene med mindre det kan reises tvil om døds måten.
- c. Psykiatrisk gruppe: Avvikle innsending av saker fra kriminalomsorgen hvor oppdragsgiver ikke er retten (i underkant av 5%). Slike saker ble opprinnelig sendt inn fordi det var ønskelig å få vurdert erklæringene fra forvaringsenhetene. Det vil være mindre relevant da det nå planlegges et internt kvalitetssystem.
- d. Genetisk gruppe: Et enkelt tiltak er å innføre at saker uten referanseprøver (kun med sporprøver) unntas innsendelsesplikten. Det er uklart hvor stort antall saker dette gjelder – anslagsvis 10-30%. I de tilfeller det senere dukker opp referanseprøver, må begge sakene sendes inn.
- e. Toksikologisk gruppe: I veitrafikksaker der erklæringen etter en samlet vurdering av påvirkningen konkluderer med «overveiende sannsynlighet» eller lavere sannsynlighet for en påvirkning svarende til 0.5 eller 1.2 promille alkohol. Praksis har vist at slike saker ikke føres for retten eller behandles/pådømmes etter de faste konsentrasjonsgrensene i vegtrafikkloven.

Vi mener det vil være mest hensiktsmessig å ha et møte om dette for å høre Riksadvokatens syn. Grunnet skifte av kommisjon 1. april 2023 er det ønskelig å få dette til i løpet av mars 2023. Dersom dette ikke er mulig ønsker vi en snarlig skriftlig tilbakemelding på brevets innhold.

Med hilsen

Karl Henrik Melle
Leder, DRK

Jørg Gustav Mørland
Nestleder, DRK

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift

Kopi til
Den Norske Advokatforening
Domstoladministrasjonen
Norges Juristforbund

Mottakere
Riksadvokaten